

De vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft een aantal vragen en opmerkingen aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat voorgelegd over het Strategisch Meerjarenprogramma 2019–2023 van het CBS (Kamerstuk 34 775 XIII, nr. 134).

De voorzitter van de commissie,
Diks

Adjunct-griffier van de commissie,
Kruithof

Inhoudsopgave

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II.	Antwoord / Reactie van de Minister	4

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Strategisch Meerjarenprogramma 2019–2023 van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en danken de Minister van Economische Zaken en Klimaat voor de toezending. Deze leden hebben een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie lezen in het Strategisch Meerjarenprogramma dat het CBS niet alleen registraties van publieke instellingen gebruikt, maar ook van private partijen zoals bedrijven. Vervolgens lezen deze leden dat het gebruik van registraties van private partijen in principe gebeurt op basis van samenwerking. Kan de Minister toelichten wat een dergelijke samenwerking inhoudt? Kan de Minister vervolgens aangeven of er gevallen zijn waarin het CBS registraties van private partijen gebruikt die niet gebaseerd zijn op samenwerking? Op welke manier verkrijgt het CBS registraties van private partijen indien dit niet is gebaseerd op samenwerking? Is in de gevallen waarin er geen sprake is van samenwerking met private partijen toestemming van private partijen vereist om registraties te verkrijgen? Wordt deze toestemming ook aan private partijen gevraagd?

De leden van de VVD-fractie lezen in het Strategisch Meerjarenprogramma dat gebruikers, veelal departementen, in toenemende mate de statistieken bekostigen waar zij behoefte aan hebben. Dit is volgens het CBS noodzakelijk omdat hun basisbudget niet toereikend is om aan de totale vraag naar statistieken te voldoen. Kan de Minister toelichten hoe de prijs voor de door gebruikers bekostigde statistieken wordt bepaald? Kan de Minister ook aangeven door wie deze prijs wordt bepaald? Voldoet het CBS hierbij aan de vereisten die worden gesteld in (de gedragsregels van) de Wet Markt en Overheid?

De leden van de VVD-fractie lezen in het Strategisch Meerjarenprogramma over de uitbreiding van de rol van het CBS als dataknooppunt. Het belang van het CBS als open-dataknooppunt voor overheidsgegevens is iets waar deze leden al eerder in een debat over openbare, digitale overheidsgegevens voor hebben gepleit. Zij verwelkomen de uitbreiding van deze rol daarom ten zeerste. Deze leden vinden het in dat opzicht belangrijk dat er voldoende data als open data wordt aangeleverd aan het CBS zodat de samenleving gebruik kan maken van deze open data. Kan de Minister aangeven hoe het staat met het ter beschikking stellen van data door leveranciers, zoals overheden, aan het CBS?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben de volgende vragen over het Strategisch Meerjarenprogramma 2019–2023 van het CBS.

De leden van de CDA-fractie constateren dat in het Strategisch Meerjarenprogramma staat dat het CBS ook kan voorzien in «nieuwe behoeften» (pagina 11 en 28). Deze leden vragen wat de definitie is van zo'n «nieuwe behoefte»? Acht de Minister het een «nieuwe behoefte» als een dienst

voor bijvoorbeeld een decentrale overheid al door een commerciële marktpartij wordt verricht? Hoe worden private partijen betrokken bij het beoordelen van nieuwe diensten van het CBS, om te voorkomen dat CBS diensten zal aanbieden die private partijen al aanbieden of in ontwikkeling hebben om te gaan aanbieden? Is de Minister bekend met klachten van private partijen dat concurrentieverstorende activiteiten worden verricht door het CBS? Zo ja, kan de Minister aangeven waar die klachten om draaien? Is er onderzoek gedaan naar deze klachten en naar de mate waarin private partijen eventuele concurrentieverstoring ondervinden als gevolg van marktgedrag van het CBS op de markten die de private partijen reeds bedienen? Zo nee, is de Minister bereid om dat onderzoek alsnog te doen?

De leden van de CDA-fractie lezen in het Strategisch Meerjarenprogramma over samenwerking met externen, eindgebruikers en private partijen. Deze leden hebben hier een aantal vragen over in relatie tot de mogelijke uitbreiding van haar diensten en het genereren van additionele inkomsten.

Hoe wordt voorkomen dat het CBS eerst uit hoofde van haar publieke rol kennis neemt van (nieuwe) producten en aanbod van andere private partijen (bijvoorbeeld door overleg of samenwerking met die partijen), om die kennis daarna in te zetten voor eigen, soortgelijke dienstverlening die CBS zelf aanbiedt, bijvoorbeeld aan overheden die ook de potentiële klanten zijn van dezelfde private partijen, of reeds door die private partijen bediend worden? Op welke wijze kunnen waarborgen worden opgenomen om dit te voorkomen en hoe wordt toegezien op de naleving daarvan? Welke waarborgen biedt de Wet Markt en Overheid hierbij? Kan de Minister tevens aangeven hoe wordt geborgd dat CBS geen gratis diensten kan aanbieden die marktpartijen ook leveren, waardoor zij moet concurreren tegen gratis producten van overheidsdiensten?

De leden van de CDA-fractie lezen op pagina 6 van het Strategisch Meerjarenprogramma dat steeds meer sensors beschikbaar raken voor dataverzameling, waarbij zend- en ontvangstinformatie die wordt vastgelegd bij het gebruik van mobiele telefoons wordt genoemd als voorbeeld. Deze leden vragen of de Minister bekend is met de markt voor statistische werkzaamheden op basis van data uit mobiele telefonie of datanetwerken. Klopt het dat deze markt aan de vraagzijde vooral bestaat uit decentrale overheden en dat deze overheden aan de aanbodzijde worden bediend door commerciële partijen die in de afgelopen jaren zich gericht hebben op de ontwikkeling van dat aanbod? Klopt het dat er ook andere aanbieders in deze markt zijn, die al langere tijd vergelijkbare diensten op het gebied van data-ontsluiting en datascience aanbieden aan telecomoperators in Nederland en daarbuiten? Kan de Minister aangeven of het CBS dezelfde of vergelijkbare diensten met verwerking van telecomdata aanbiedt, aan dezelfde of vergelijkbare afnemers, als die al door andere aanbieders in de markt werden aangeboden? Zo ja, hoe beoordeelt de Minister dat?

De leden van de CDA-fractie lezen in het Strategisch Meerjarenprogramma dat het CBS diverse betaalde diensten in verschillende vormen (zoals interactieve monitors of dashboards) wil gaan aanbieden, als «trusted third party» wil gaan optreden, informatie op basis van GSM-data wil ontsluiten en open data voor andere overheidsinstanties wil ontsluiten. Bovendien wordt op pagina 11 gesproken over data-extractie. Kan de Minister aangeven waarom hier steeds een taak ligt voor het CBS? Op pagina 24 van het Strategisch Meerjarenprogramma staat dat het CBS niet zelf alle investeringen zal kunnen bekostigen die nodig zijn voor de vernieuwing van de data-infrastructuur. Een deel zal gedragen moeten worden door externe partijen die profiteren van de verbeterde en nieuwe

datadiensten, zo lezen deze leden. Treedt het risico hierdoor niet op dat CBS in concurrentie zal treden met private partijen omdat er additionele bijdragen van derden nodig zijn?

Tot slot zijn leden van de CDA-fractie benieuwd of als het Strategisch Meerjarenprogramma ongewijzigd wordt goedgekeurd, de in de gestelde vragen geschetste risico's dan doorgang zullen vinden. Zo ja, hoe kijkt de Minister ertegenaan om de goedkeuring van het Strategisch Meerjarenprogramma aan te houden of in te stemmen onder voorwaarde dat extra waarborgen worden opgenomen, met het CBS te overleggen over aanpassing van het Strategisch Meerjarenprogramma en de Kamer over de uitkomst daarvan te informeren? Deze leden hebben verder begrepen dat het kabinet wettelijk verplicht is om het Strategisch Meerjarenprogramma binnen acht weken na aanbieding aan de Kamer goed te keuren. Klopt het dat dit uiterlijk 7 mei 2018 is? Zo ja, is de Minister, omdat deze datum al snel is en in het meireces valt, bereid de goedkeurig voorlopig aan te houden zodat de Kamer nog de mogelijkheid heeft zich er over uit te spreken indien zij dat wenst via een Verslag Schriftelijk Overleg (VSO) na beantwoording van dit schriftelijke overleg?

II. Antwoord / Reactie van de Minister